www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 184. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 10. серпня, 1925.

VOL. XXXIII. No. 184. Jersey City, N. J., Monday, August, 10. 1925. THREE CENTS

Кулидж рішучо відмовляється вмішуватися в углеві переговори.

СВОМПСКОТ, Месечузетс, 7. серпня. — Президент Кулидж висловив надію, що зірвані переговори в справі нового контракту майнерів у антрацитовім промислі дадуться навязати наново, але він самий ще раз виразно відмовився вмішуватися в сі переговори так довго, поки справді не вибухне страйк і суспільство не почне терпіти через недостачу вугля.

Часописи пояснюють сю обережність президента страхом перед можливою компромітацією на случай невдачі свого посередництва.

Майнерські представники ще не дали відповіди на послідний лист представників властителів копалень твердого вугля до представників майнерської юнії. Через се справа не поступила наперед ні одного кроку.

СИН ПРОПОВІДНИКА ВБИЙНИКОМ БАТЬКА.

АНДЕРСОН, Айова, 7. серпня. — Ворен Вендерурт, 17-літний син методисько-епископального проповідника в Паркерберґу, стрілив до свого батька шість разів з рушниці й вбив його на місци. Опісля віддав кілька вистрілів до матери й локалічив її тяжко.

Арештований й осаджений в тюрмі, він признався сейчас до вчинку та виявив жаль з приводу свого поступку. Сусіди пастора догадуються, що тлом страшного вчинку парубка була незгода в родині пастора.

КАМПАНІЯ ЗА ЩЕПЛЕННЕМ.

НЮ ЙОРК, 6. серпня. — Міський департамент здоровля постановив розвести з огляду на небезпеку поширення віспи жваву кампанію за щепленнєм. Уряд придумав поширити зрозуміння потреби щепленя в той спосіб, що всі мешканці, які стоять за щепленнєм, будуть носити ґузики з написю: „Ай ем вексинейтид" (я нащеплений).

МЕЙОР ЗЛОВЛЕНИЙ У ПРОГИБІЦІЙНІ СПРАВІ ЯКО БУТЛЕГЕР

БОСТОН, Месечузетс, 6. серпня. — Велика лава присяжних судиїв федерального суду постановила поставити перед суд за змову нарушувати прогибіційний закон Квіглі, мейора міста Челсі, та ще других 43 особи. Всі вони мали становити спілку, відому під назвою бутлеґерської юнії, яка мала пачкувати горівку й другі алькоголічні напитки.

Квіглі вийшов мейором яко кандидат демократичної партії.

СУДДЯ ХВАЛИТЬ ОБЖАЛОВАНОГО ЗА МУЖЕСЬКЕ ПОСТУПОВАННЄ.

НЮ ЙОРК, 6. серпня. — Перед стейтовим судом у Бруклині ставав нині обжалований за обман якийсь Едвард Девер та його жена. Обжалований признався до вини, а тим самим зрікся права лави присяжних суддів. Суддя казав йому звинятися по вирок дня 17. серпня.

Обжалований заявив у своїм признанню, що він поносить головну вину, бо він своїм поступованнєм примусив свою жену бути спільником його злочинів. Суддя на се похвалив обжалованого за його мужеське заховання та обіцяв памятати про се при визначенню кари.

НЕБЕЗПЕЧНА ПРИГОДА ПІДБІГУНОВОГО ПОДОРОЖНОГО

ВАШИНГТОН, 6. серпня. — Американець Мекмилен, котрий вибрався в подорож у підбігунові краї, описує в депеші до Географічного Товариства свою пригоду з морськими львами. Підчас полювання на сі морські звірята, ціла громада звірят, зложена з якої сотки дорослих звірів, кинулася на трох мисливих. Одна лодка перевернулася, і два другі мисливі ратували з бідою свого товариша.

СМЕРТЬ ЛЕТУНА.

ДЕЙТОН, Огайо, 6. серпня. — На так званім летничім поли Райтів упав на землю військовий літак, на котрому летіло двох летунів. Один з офіцирів погиб на місци, а другий відніс тяжкі рани.

СТАРИЙ ВЖИВАЄ МОЛОДИХ ШПОРТІВ ПО ПЯНОМУ.

ГЕМОНТОН, Ню Джерзі, 6. серпня. — Поліція арештувала за поводженє автом у пяному стані Джана Демора, котрому вже минуло 74 роки життя. Поліційний урядник, котрий його піймав, говорив, що арештований старався вирватися йому з рук та вдарив нілим розпоном у спущену зелізничу раму. Заким полісмен його лігнав, обжалований мало не зударився з трома автомобілями.

ПЕРЕЇХАВ ПРОСТИМ ВОЗОМ ШЛЯХ АМЕРИКУ ВПОПЕРЕК.

МАВНТИН ВІЮ, Ню Джерзі, 6. серпня. — Два роки тому назад фармер Чарлз Айєрс з Каліфорнії заложився о 20,000 долярів, що він потрафить переїхати шлях Америку впоперек простим возом, запряженим кіньми. Нині він доїзджав уже до побережа Атляндійського океану, де кінчиться його дорога.

ХОТІВ ПІДВЕЗТИСЯ І НАПИТАВ СОБІ СМЕРТИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Ню Джерзі, 6. серпня. — Молодий, 28-літний Джерзиситець Роберт Бриджіз, йучи вулицею до парому, побачив знакомого візника, їдучого троком, видно в тому самому напрямі. Бриджіз дав знакомому знак, що він хотівбися підвезти. Візник дав знак, що він годиться. Бриджіз підбіг до трока й пробував скочити на нього. Його нога поховзнулася, і він впав під авто. Трок його переїхав на смерть. Візника поліція арештувала за нехаяне обходженє з людським житєм.

ЗА ПРОДАЖ ХОРОЇ ХУДОБИ.

КОРТЛЕНД, Ню Йорк, 6. серпня. — Місцевий стейтовий суд судив 11 торговців худоби, обжалованих за продаванє худоби, хорої на сухоти. Пятьох з них увільнено, а 6 засуджено на кари вязниці по кілька місяців та високі гривни.

З ЛЬВІВСЬКОГО БАГНА.

Під датою 11. липня приносять львівські часописи аж три приклади морального рівня повоєнного Львова. 13-літний хлопчина Рудольф Бранцікі зімлів на улиці від затроєння кокаїною. Слідство виказало, що це оря від довшого часу удержувало зносини з 30-літною проституткою Ярошувною. Ярошувна, знана здавна як налогова кокаїністка, замамила хлопця до себе і навчила його вживати цього небезпечного наркотику. Хлопець попав швидко в наліг і останнім разом зажив більшу скількість, стратив притомність та впав на вулиці. Другий випадок, це вдушення немовляти. Катерина Томашевська, 40-літна сторожиха привела на світ нешлюбну дитину і вдушила її на стриху. Сусіди, які нічого не проочать, запримітили і цей злочин та дали знати до поліції. Третій випадок найбільше трагічний, це самовбійство жінки з причини зради чоловіка. Кельнер Людвік Пайонк від ряду літ ошукував свою жінку, яка його безграничнo любила. Не помагали ніякі заклятя і просьби бідної жінки — Пайонк весь вільний час провадив на забавах і гулянках з веселими дочками Коринту. Критичної ночі чуєї жінка довідалась про місце нічної забави, при вул. Вірменській, пішла туди і заставши в кімнаті чоловіка в жіночім товаристві, кинулася з третього поверха крізь вікно на вулицю і забилася на місці. В усіх трьох випадках не мали польські ґазети сатисфакції дописати при героях слово „Русін."

ПЧОЛА ВЖАЛИЛА МАМУ, А ДИТИНА ВМЕРЛА.

Петерборо, Онт. — Пані Етел Чепмен з Чілівак, Б. К., їхала з дитиною при грудях на автомобілі Джорджа Стівенса, з Петерборо, Онт. У хвилі, як три-місячна дитина ссала, на грудь мами впала притягнена вітром пчола і вжалила її. Зараз потім дитина страшна сьлабість і дістала сильні корчі. Помимо того, що дитину завезено сейчас до лікаря, який ратував життє дитини гидродермиком і пулмотором, дитина таки померла в протягу одної години. Др. Кронк, з Белвіл, приписує смерть дитини великому зворушенню мами в часі, як її несподівано вжалила пчола.

ПРОКОЛЕНИЙ ЧОЛОВІК ТАКИ НЕ ЗЛОВИВ ЗЛОЧИНЦЯ.

Торонто. — Невідомий злочинець увійшов в ночи до кімнати Валтера Дугласа, при ул. Блур, в часі як той спав і пробив його ножем в плечі так, що вістре ножа пройшло легке. Дуглас, хотячи зловити злочинця, зірвався з ліжка і почав бігти за злочинцем. Це йому однак не вдалося, бо на улиці впав з причини утрати крови. Ним сейчас заопікувалися люди. Дуглас приходить уже до здоровля.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МІЛІОНЕР ТА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА.

Американський міліонер та філянтроп Леопольд Шепп звернувся з покликом до американської публики, щоби вона порадила йому, як він має зужити своє майно. З поміж Українців вислав до нього лист Др. Володимир Галан, бувший старшина У. Г. А. та студент пенсильванійського університету, в якому пропонував п. Шеппови заложити українську школу у Львові, мотивуючи це тим, що Поляки нищать українське шкільництво та розганяють український тайний університет. Як ілюстрацію Др. Галан долучив до листа фотографічні знимки, як польська поліція розганяє наших студентів з викладів. Крім цего це малоб значіннє і для Злучених Держав, бо в цей спосіб пропаґовано американські ідеї серед сорок-міліонової нації.

На цей лист прийшла відповідь, що пропозицію цю розгляне окремий комітет протягом найблизших шість неділь. Тепер вже однак звернулась до Др. Галана фундація ім. Шепна з проханнєм подати імена хлопців від 13 до 15 літ, які булиб охочі підписати декларацію, що через три роки не будуть уживати алькоголю та не будуть гемблювати. Після цього одержуть нагороду від фундації. Її адреса:

The Leopold Schepp Foundation for the Self-Improvement of Worthy Boys
185 Madison Av., New York, N. Y.

ПОБОЇ НЕ БУЛИ ПРИЧИНОЮ.

Свобода свого часу доносила з Москігон Гайтс, в стейті Мишиґен, про недугу пані Олени Цап та про чутки, що вона мала занедужати від побоїв родини. Як нам пишуть тепер, лікарі ствердили, що недуга сеї людини не була викликана ніякими побоями нікого з родини. Лікарі підчеркують спеціяльно, що муж недужої, п. Степан Цап, нічим не став причиною хороби своєї жени, всякі чутки про щось подібного мусять бути пльотками, висиланими з пальця.

НЕВІДОМИЙ ЧОЛОВІК ЗАСТРІЛИВ ДВОЄ ЛЮДИЙ.

Дітройт. — Невідомий чоловік увійшов до кімнати, де були 18-літна Анна Печковська і 29-літний Василь Ников і кількома вистрілами з револьвера положив обоїх трупом. Господиня дому пані Ф. Дорсак, сказала на поліції, що Ников і невідомий чоловік винаймили покій перед кількома днями. Трагічного дня прийшов до кімнати Ников з дівчиною. Зараз потому увійшов другий чоловік і вистрілив до обоїх по одному разови і зник. Панна Печковська приїхала сюди перед двома тижнями з Торонто до свойого вуйка Якуба Печковського.

ЖЕНЩИНИ АНГЛІЇ ПЕРЕВИСШАЮТЬ В ЧИСЛІ МУЩИН.

Лондон. — Протягом послідних сто літ населенє Англії побільшилося о пів 26 міліонів душ. Перед сто літами жило в Англії 12 міліонів, а тепер жиє там 38 міліонів душ. Статистика виказує, що на кожних 1,000 хлопців припадає 1,153 дівчат.

КАНАДІЙСЬКІ ШОВІНІСТИ.

Ванкувер, Б. К. — На річній конвенції товариства Орендженів Дж. В. Едвардс з Кінгстон, у своїй промові, яко предсідатель того товариства, сказав, що „двобічний клин сепаратизму вбивається чимраз глибше в національне життя". А дальше сказав таке: „Два великі чинники — сепаратні школи і двомовність загрожують будучности Канади як британській країні". Хотячи представити важність орендженського товариства і його ціль, др. Едвардс сказав, що „засади" і ідеали товариства Орендженів є важніщі для будучности Канади, яко британської країни, ніж тимчасовий успіх якоїбудь політичної партії".

Товариство Орендженів було колись воєвниче, його члени були войовниками. І — як сказав суддя Еван Мекілн, з Пікстон, Онт. — „члени його ще й досі воюють, коли цего вимагає потреба".

Припускаємо — пише „Канадійський Фармер" — що колиб так управа Канади дісталася в руки цих шовіністичних Орендженів, то і европейське населенє, а також і Французи, які жиють тут вже сотки літ, відчулиб руку теперішної Польщі в Галичині. Та ми є більше як певні, що Орендженів ніколи не переведуть в життє своїх „засад" і „ідеалів", бо здороводумаюча більшість анґлійського населення не позволить їм на це зі страху перед катастрофальними її наслідками для Канади.

МАДЯРИ СВЯТКУЮТЬ 25 РІЧНИЦЮ ПЕРЕБУВАННЯ В КАНАДІ.

Мадяри заселені в Бекевар, Саск., коло Кіплінґ, святкували 22. м. м. 25. річницю свойого перебування в тій околиці. В Бекевар жиє 400 мадярських родин. Вони мають 432 фарми, по 160 акрів, отже всього 70 тисяч акрів. Минувшого року вони вимолотили 322 тисячі бушлів пшениці. Усьо їх майно вартує два і пів міліона долярів, і усе те вони здобули за 25 послідних літ. У святі взяли участь заст. губернатора з Саскачевану, Арманд Панн, мадярський генеральний консуль та С. М. Гемлітой, саск. міністер рільництва.

69 ТИСЯЧ РОБІТНИКІВ НА ЖНИВА.

Західна Канада буде потребувати 69 тисяч робітників до кошення і молочення збіжа. До цього заключення прийшли урядові, рільничі і робітничі представники чотирох західних провінцій на мітінґу, який відбувся в суботу, 25. м. м. в бюрі Сіпіяра. Після точного обчислення будуть потребувати робітників: Манітоба 14 тисяч, Саскачеван 41 тисяч, Алберта 14 тисяч. Брітіш Колюмбія може вислати 6,000, а 50,000 треба буде спровадити зі сходу.

ВИКРИЛИ ЛЮДОЇДСТВО НА ПІВНОЧИ.

Принц Альберт, Саск. — Минувшої зими панував на північ від Форд ду Ляк великий голод. І власне тої зими, як сказав прибувший на днях сюда з Кліф Лейк, 570 миль на північ відси, Г. С. Твиґ, Ескімоси, жиючі на північ від Форд ду Ляк, убили і їли чоловіка, жінку і дитину з індіянського племени Чіпевяк.

Франція напитала собі нового клопоту в Сирії.

ЄРУСАЛИМ, 7. серпня. — В боротьбі французьких військ проти сирійських повстанців упало 800 французьких жовнірів, з чого 200 було вбитих. Повстанці забрали богато французької зброї.

Французька команда каже, однак, що її війска вийшли з битви побідно, але втікачі з Дамаску кажуть, що Французи мусіли покинути весь округ на полудне від Дамаску та на схід від Йордану.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРОСИТЬ АМЕРИКУ О ДОПОМОГУ ДЛЯ ЕВРОПИ.

ЛОНДОН, 7. серпня. — Лойд Джорджа, бувший анґлійський премієр, промовляючи тут на принятю групи визначних американських туристів, закликав через них Америку допомогти Европі вратувати свою цивілізацію. Бесідник говорив, що, як Америка не поспішить Европі з допомогою, то Европа скоро заженеться до нової війни, по якій вже й сліду не лишиться з европейської культури.

ЗЕМЛЕТРУС В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 7. серпня. — Послідної ночи в саму опівніч навістило околицю мексиканської столиці сильне потрясення землі. Сильні потрясення тревали дві мінути та вигнали майже все населенє міста на вулицю. Богато з них, одітих в нічну одіж, клякали на вулицях та молилися в страху перед кінцем світа. Шкоди великої в будівлях не було.

НІМЕЧЧИНА ПРИНЯЛА ПЛЯН ДОСА.

БЕРЛІН, 7. серпня. — По довгій дебаті німецький парлямент приняв великою більшостю голосів предложений урядом державний буджет, котрий дає урядови право стягнути з населення 7 міліярдів золотих марок податку. Сим самим уряд дав до пізнання, що він приймає зобовязання, які на Німеччину накладає плян Доса.

ОРЛЯНДО ВИСТУПАЄ ПРОТИ ФАШИСТІВ.

РИМ, 7. серпня. — Бувший італійський премієр Орляндо зрікся свого посольства, щоби запротестувати проти вибобів до міської ради в місті Палермо, де фашисти вживали насильства, щоби переперти вибір своїх прихильників.

МОСКОВСЬКІ ІМІГРАНТИ В КИТАЮ.

ГОНГКОНГ, Китай, 7. серпня. — Сто визначних публичних організацій в кантунгській провінції Китаю телеграфує до Пекінгу про большевицькі інтриґи в сій провінції. Конс. телеграма, що поза плечима всіх урядників провінції стоїть Москвя, які ведуть політику урядників у користь большевиків.

РАТУЮТЬ МАЄТОК СТІНЕСА.

БЕРЛІН, 7. серпня. — Найбільші німецькі банки зорґанізувалися для ратування загроженого руїною маєтку найбільшого німецького міліонера Стінеса, котрий попав у підвалині фінансові клопоти сейчас по смерти його основателя. Банки вже зібрали ґарантію в сумі 60 міліонів марок. Проти сих банків стоїть друга ґрупа банків, котра не думає ратувати майно Стінеса, але думає домагатися виплати кождого феника довгу.

ПОВЕНИ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 7. серпня. — В мексиканськім стейті Халіско виляла ріка Сантіяго та залляла столицю стейту Ґвадалахара. В декотрих частях міста вода стоїть на пять стіп загалубінки. Богато осіб утопилося в повени.

БЛИЗЬКО ЗГОДИ В СПРАВІ РОСИЙСЬКИХ ДОВГІВ.

ПАРИЖ, 6. серпня. — Французький посол Бієз провадить переговори з Красіном, амбасадором московського уряду до Франції, в справі сплати части російських царських довгів супроти Франції. В деяких ґазетах появилися вістки, що переговори вже зближаються до кінця та що відповідна умова буде справді заключена.

ФРАНЦУЗИ ЩЕ ДУМКОЮ БОГАТНЮТЬ.

ПАРИЖ, 6. серпня. — Французи ще не можуть змінити мрій про збільшенє французької держави, які зродили ся від коли пішли чутки про піднесенє морського дна в Ґвінейськім заливі. Французька ґазета Парі Міді приносить довшу статтю, в котрій витає чутку як непомильну.

НІМЦІ НЕ ХОЧУТЬ СВЯТКУВАТИ ОСНОВАННЯ РОСИЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Німецькі наукові академії в Ґаймельберґу, Міхенї, Берлині та Ґенінґені відмовили уряду російської академії наук святкувати память двіста-літнього ювілею її основання. Академії заявили, що вони не бачуть, як можливо тепер німецьким ученим їхати в Росію, коли російські суди засудили трох німецьких студентів за шпіонажу.

ЗАНЕПАД РІЧНОЇ ПЛАВБИ НА ДУНАЮ.

ЖЕНЕВА, 6. серпня. — Спеціяльна дунайска комісія, яка розслідкувала стан плавби на Дунаю, предложила Лиґі Народів свій звіт, з котрого виходить, що плавба [illegible] до половини передвоєнного стану. Після [illegible] спричинила дрібничкова політика [illegible] ва, які [illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian daily paper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three times a week
Одна усна ..... $ 7.00
Six months $3.75
Three months ..... $ 2.00

ПЕРЕДПЛАТА: Подписка висе три рази
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:
Одна усна $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Українські Громадяни!

Наша країна, переносячи на собі голодову катастрофу, знова впала жертвою грізної стихії, повені. Розшаліла стихія рознесла сотки наших сіл. Населенне зморенне голодом передніку переживає дійсне пекло на землі.

Коли не прийде поміч, наша країна загине в страшних челюстях нужди і руїни.

Українські Еміґранти:—

На Вас звернені очі всього народу і просять, благають о поміч. Від Вас залежить смерть або життє соток дітий нашого народу. Чи і Ви як ляцьке вороже правительство глядітимете на смерть Ваших братів із спокоєм та усмішкою?

Не сміємо дозволити на руїну наших земель! Громадяни! Переведіть у себе негайно збірку на допомогу голодному селу!

По всі інформації пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANYE, 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

ДОРОГОЮ ПОМИЛОК

Немає дня, щоби з Вашингтону не прийшла яка телеграма про нові наміри прогибіційного уряду. Пишуть одного дня тисячі слів, що уряд уже відкрив причини своєї невдачі у виконуванню прогибіції. Телеграфують другого дня томові депеші про нові пляни переводження в житте 18-ої конституційної поправки. Третого дня вже стріляють на віват на честь сеї будучої певної побіди уряду над бутлеґерами.

Дивуєшся, пощо треба сих телеґрам, депеш, листів, сього гукоту й стукоту. Невжеж не можна виконати закона тишкомишком? Невжеж не можна виловити всіх бутлеґерів без гримоту та похоронити їх без стріляння сальви над отворенем гробом?

І справді, колиб уряд дійсно ловив бутлеґерів як слід, то він про се не потребувавби робити стільки стукоту. Якби бутлеґери були на вимертю, то певно уряд не потребувавби вівати на хвалу своєї будучої побіди. І якби він ловив їх тепер, то не потребувавби він хвалитися, кілько то він їх наловить у будуччині.

Власне урядове трубленя та барабаненя є доказом, що виконуванне прогибіції не йде. Факти свідчать про се вимовно. Прогибіційний закон обовязує вже понад шість літ. За сей час самий федеральний уряд видав на виконанне закона понад сто міліонів долярів. Стейтові та міські уряди видали кромі сього богато більше. Яка чвертка міліона людий, — а то: суддів, прокураторів, детективів, полісменів, шерифів, депутатів, маршалів, констаблів, — і як ще там, — занятих „висушуванням" Америки.

А вислід?

Правда вгинули сотки людий у бійках через прогибіцію. Правда арештовано тисячі бутлеґерів. Правда, роскрито бутлеґерських помічників по всяких урядах. Але се все лишень капля в бутлеґерськім морю. Як признає один визначний прогибіційний урядник, уряд виловив лишень 2 проценти бутлеґерів. Він зібрався сушити океан, а висушив усего одну калабаню.

Читаючи сі звіти, а рівночасно прислухуючись тарабаненю з Вашингтону, податковець питається: На що се все здалося? Коли видали 100 міліонів, щоби виловити одну пятдесяту бутлеґерів, то невже вони справді думають видавати стільки гроша, щоби виловити всіх? До чого се дійде?

На перший погляд справа безнадійна. Уряд немовби збирався робити зайву й неможливу, а дуже коштовну річ. Він немовби наняв чверть міліона людий товчи воду в ступі.

А прецінь і в сьому є деякий змисл. Ціла Америка пересякла переконанням, що людий не можна примусити законом бути тверезими. Розумні люди пробували доказувати Америці, що законом сього осягнути не можна. Законом можна до певного степення захоронити життя й власність людини, законом можна успішно здержати людий від крадежи, рабунку, вбийства, обману, але законом не зробиш людини більше моральною, ні побожною, ні тверезою. Америка не приняла досвіду віків. Вона береться удосконалювати людий законами. Наслідки сього такі, що вона має стільки законів, що від них і найкраща адвокатська голова кругом ходить і що сих законів ніхто не виконує. З великої скількости невиконуваних законів вирастає погорда до закона взагалі. І ось так місто ставати моральнійшими Американці від великого надміру моральних законів стають неморальними.

Та сього ще всі не бачуть, хоча стратили вже сто міліонів на один прогибіційний закон. Доперва, як прогибіційна законна авантура буде пекти кишеню кождого податковця, доперва тоді прийдуть вони до справдішного розуміння, що почерком законодатного пера моральним зробити не можна навіть того, що сим пером черкав.

Отим способом навіть практичний і жадний науки американський народ своїм поступованнем доказує, що лишень дорогою похибок і помилок доходиться до пізнання правди та лишень наблукавшися манівцями, находиться правдиву дорогу до кращого, повнійшого й щасливійшого життя. Відноситься се не лишень до добування національної свободи, але і до шукання доріг до щастя у вже визволених народів.

З ДОРОГИ.

I.

ЩЕ ПРО ВІДЕНЬ.

Важко з ним розпращатися. Малощо не так важко як бувшим австрійським послам, що тільки міріли про поїздку до Відня, або нинішним українським гофратам, що сидять тут тепер як в Бога за дверми та навіть на українські збори не показуються, — не знати чи страха ради чи ради рутенської пасивности. Не дивно, що нарікають на них загально, що не цікавляться ніякою народною роботою, хоч вони може тут одиноко сяк так матеріяльно забезпечені, бо одержують платню від Австрії. Деякі кажуть, що вони обовязані сплатити нації довг за то спокійне життя у Відни, бо до Відня покликав їх колишній австрійський уряд в першій мірі як Українців, для яких було це свого рода концесією зі сторони уряду.

Таке говорять люде між собою, а я подаю дальше, бо кажуть, що коли це публично піднесу, то може дехто покається. Поживемо, побачимо.

Я вже виїхав з Відня, а тут дістаю письмо, щоби ще написати до „Свободи" декілька слів про віденсько-українські видавництва. От маєте і властиву причину, чому мушу писати щераз про Відень.

За часів української державности, а особливо по катастрофі з 1919-20 року Відень став центром української еміґрації з обох боків Збруча. Тоді то почалася і велика видавнича діяльність, якій пособляли з одного боку державні субвенції, а з другого присутність визначних фахових сил. На всіх українських землях відчувався великий брак української книжки, особливо шкільних підручників. Тому лихови мали зарадити якраз хоч в части віденські видавництва, які росли тоді як гриби по дощі. Згадати тільки, що ще тому недавно працювали у Відни: Дзвін, Вернигора, Українська Школа, Дніпросоюз, Земля, Чайка, Українська книжка та інші менші як: Українського Прапора, Волі, Нової Доби, Нашої Правди і інші.

З того всього тепер і сліду нема. Тільки в ряди-годи дає про себе ще знати видавництво „Чайка", якою власником є Німець. Книжки того видавництва дуже гарно та старанно видані, а перекладна література дуже цінна ще й тим, що попереджають її знамениті вступи відомого у нас критика і естета д-ра Остапа Грицая. Але і тих книжок Україці не купують, тому не буде дива, коли і воно затихне.

Кромі цего видавництва виходять ще час до часу малі аґітаційні брошури, звичайно комуністичні, і на тім кінчиться українська видавнича діяльність теперішнього Відня.

Згадати-би ще про часописи. Виходить їх три: „Крестьянская Украина", „Обєднання" і „Український Філятеліст".

„Крестьянская Украина", видавана російською мовою, це продовження злопамятної „України" з 1922 року, яку видавав генерал Греков за польські гроші з Варшави для підкопання уряду президента Петрушевича. Теперішне провокаторське видавництво відмінне від попереднього тим, що орієнтується на Росію, коли перше аґітувало за Польщею і Францією. Змінилися хлібодавці і грошеві субсидії — змінилася і орієнтація. Явище не дуже то дивне для повоєнних відносин. Майже кожда нація має тепер своїх Чернушенків-Сагайдачних, який то видає той провокаторський орган, що зве себе органом українських повстанців та аґітує за єдиною, неділимою Росією. Автори статей підписують себе як „отамани", а кажуть писати до себе на „poste restante". З тих анонімів можна пізнати вартість органу. Мабуть видає її той самий генерал Греков, що проповідував польсько-французьку орентацію, а гроші на це дістає від російських есерів. Орган цей одначе не має ніякого значіння і впливу. Деморалізація, яку він ширить, походить і остає виключно по самих редакторах.

В січні б. р. вийшло перше число неперіодичного журналу „Обєднання", в якім умістили свої статті в першу чергу віденські еміґранти як Андрій Жук, Р. Перфецький, І. Коссак, О. Грицай, І. Вальдман та другі. Видавництво видано за позичені гроші і нема надії, щоби воно розвинулося, бо до цего часу не сплачено довгів. Журнал держаний в загально - національнім дусі. Політична орієнтація звернена досить виразно на Харків.

Одиноким правильно виданим місячником віденської еміґрації є „Український Філятеліст", який виходить від січня 1925 р. Не оден похитає головою, коли прочитає вже сам заголовок того місячника. І може подивуються, що Україці в революційній добі беруться до видавництва такої чудасії; тратять час та видають гроші на „панські витребеньки". Колиж одначе возьме до рук цей орган і прочитає котренебудь з видань до цего часу сімох чисел то певно розчарується, але зате дуже приємно, бо знайде там велику силу надзвичайно цікавого матеріялу, між іншим дуже важного і для історії будівництва української держави, як от досліди над українськими марками.

Редакторами того органу є фаховець філятеліст др. Іван Турин та др. Іван Німчук, що був до війни редактором у Львові, а в своїм часі видавав ріжні книжки та редаґував „Український Прапор". Видавництво спочиває отже в руках солідних і фахових людей. Розвивається дуже гарно та згуртувало біля себе в короткім часі свого істнування найкращих українських філятелістів-письменників, які давнійше писали до чужих філятелістичних органів, а саме: самого д-ра І. Турина, С. Шрамченка, Е. Вировго, М. Мороза, К. Лисюка, М. Слободу, д-ра Онишкевича, Е. Бачинського і інших. Є це одинокий український філятелістичний орган, редаґований українською мовою і українськими силами, бо офіціяльний філятелістичний орган Радянської України „Советский Коллекционер", виходить у Москві.

Завдання „У. Ф." велике. В першій мірі задумує він виробити і виховати українських збирачів, аби і ся область не стояла у нас облогом. Він виробляє рівнож наших людей з обіймів польських та московських філятелістичних організацій та працює з успіхом для втворення української філятелістичної термінольоґії, а тим самим сповнює і велику культурну місію.

Між Українцями в Америці знайдеться чимале число таких, що заінтересовані марками. Нехто з них не може обійтися без рідного філятелістичного органу, який може бути для него корисним і з матеріяльного боку. А до того є вже обовязком кождого філятеліста Україця піддержати свій одинокий фаховий журнал, яким є „Український Філятеліст".

Передплата на рік виносить 1. доляр, яку належить слати на адресу:

Ukrainskyj Filatelist,

Wien XVIII.

Gerstlhoferstrasse 138.

Н.

З міста, де бють горячі жерела.

Не в тім біда, що з недослідимої глибини бє горяча вода, а в тім, що серед великої жари треба ту воду пити. І я пю як за божу кару, та думаю собі за які звільнення з під впливу Москви, то гірше я так тяжко покутую. Але і потішаю себе, бо покутувало тут більше грішників і то таких, що куди мені бідному до них. Як сам бачив тут давними літами і батька Грушівського в оточенню своїх учеників, молодих ес-ерів і вічно покутуючого Винниченка, нашого Микиту Шаповала з Праги, а навіть „куркула" Чикаленка, що то розводив політичні розмови на еміґрації з тими, яких вивів колись в люде, а які його за української влади вивласнили та позбавили майна. Всі вони пили горячу воду, купалися в ній та казали зливати собі нею голови. Чи їм що помогло, не знаю, бо від того часу їх не видав. Дехто сумнівається та каже, хто таке вигадав, щоби політиків лічити горячою водою; відомож, що тільки зимна помагає. Бог його оден відає, чия правда, та для мене важно і це знати, бо даремне-б не лічився, а Карльсбад, чи там по чеськи: Карльове Вари, місто дороге.

От тут бачите я опинився. І звідси требаби мені щось написати. А що тут спека, а до доро люде приїзджають сюда на лікування, а не на серіозну працю, тож годі мені писати до Вас статті на політичні теми. Хоч хто знає чи без цего обійдеться, бо бачу тут значний гурт Українців і то з галицької України, Підкарпаття, з ріжних сторін чехословацької републики і з Відня. Є Придніпряниці і Галичани. Є навіть рідкі гості з Харкова, що мешкають в прекрасним домі „Дайтшес Гавс". Кажуть, що це самі високі урядовці центральних установ Радянської України.

Всюди їх повно, бо поважне число їх прибуло, по половині жінки і чоловіки. Самі жиди, а балакають виключно по російськи. Мимо цего, що одіті богато і після фасону, їх зовнішний вигляд нічим не притягає, противно відтручує. Це помічують і чужинці та підносять делікатно в фейлетонах ріжних европейських органів, що пишуть про Карльсбад. Пражський гуморист Павло Морган пише, що ті радянські гості, це тільки почесний почот для самого Чіченіна, якому рівнож приписали лікарі горячу воду і який має сюди з Москви в короткім часі прибути. А що на таке дійсно заноситься, видко з цего, що симпатизуюча з природи з Росією чехословацька республика, призначила вже 150 детективів як тайний почот для „береження" особи Чіченіна. Що це неаби яка честь, видко з цего, що тепер перебуває в Карльсбаді ще й др. Зайпель, відомий бувший австрійський канцлер, що перевів фінансову санацію Австрії, особа значна, а за ним ходить тільки оден детектив стежить та пильно доносить кождого дня про це, з ким то Зайпель конферує та з ким сходиться. А Зайпель великий німецький патріот, а Карльсбад лежить вправді на чехословацькій території але є наскрізь німецьким містом, а округ є рівнож німецький. Та мимо цего Німцям тут як в раю, якщо порівнати їхне положення з положенням Українців під польською займанщиною. Це знають Чехи і тому не бояться на разі Зайпля. Для него вистарчить і оден детектив, якраз стільки, що для чехословацького міністра війни, що рівнож тут лічиться, а за яким ходить раз-у-раз детектив, але вже таки для дійсної охорони! Так то в теперішній Европі сидять на вулкані не тільки новоутворені держави, але і їх міністри. А ле то вже політика, а про це не повинен вже я писати.

Таки першого дня надибав я тут двох справжніх Придніпрянців, не тих з Харкова, про яких вже згадував, а з Трипілля, з над Дніпра. Самі вони рівнож еміґранти, що збираються їхати на Велику Україну, звідки мають богато дійсно цікавих та потішаючих для нас всіх відомостий, про грандіозний зріст національної та державної думки серед народних мас та еманципаційну боротьбу о українізацію, економічні обставини і т. д. Та що з того, коли це знова політика. А до того мої знайомі на диво люде не політичні, а фахові, які місто поліпикувати, взялися на еміґрації до науки, поглубили практичне знання, а тепер хочуть вертати, щоби знанням послужити рідному краєви. Розумні люде, коби нам тільки таких більше.

Та я лишу про людей в Карльсбаді а призабув описати, як я їхав чи там заїхав до Карльсбаду. Цілком звичайно як і всі другі смертельні люде. Приїхав поїздом, висів, зложив річи до переховання та поїхав омнібусом шукати хати. Ті дрібниці варта кождому знати, кого судьба туди зажене, бо Карльсбад мимо демократичних часів остало місцем люксусовим. Значить деруть тут з бідного чоловіка скіру де і на чім тільки можуть. Цілком так як за добрих давних часів, коли то до Карльсбаду зїзджалися більше для забави як лічення. Але ті часи минули безповоротно. Сегодня щонайменше 75% прибуваючих до Карльсбаду це люде дійсно хорі, а до того не засібні, які числяться з кождим центом. Таким є Карльсбад вже від довшого часу, щонайменше яких 50 літ, від коли знесено „урядово" т. зв. „підтрублювання". Спитаєте певно, що воно за диво, то я Вам скажу, коли цікаві.

Горячі карльсбадські жерела відомі вже яких 600 років. Та довгий час їздила туди тільки богата шляхта, яку тут принимали з великою помпою. Про славного полководця Валенштайна описують, що він віздждав до Карльсбаду в 1630 р. з 50 каретами, до яких запряжено по 6 коней до кождої, з 40 возами-чвірнями для кухонної служби і 10 каретами для двірської служби. Такого то пана, а а тільки такі і їм подібні приїздили, витали в той спосіб, що з вежі спеціяльний сурмач, що стежив за такими прибуваючими гостями, давав трубою знати, що надіїздає новий гість, а тим самим витав гостя, бо голос труби ніся в горах далеко і доходив до віїзджаючого. Зами той послідний міг доїхати до міста, збиралася коло брами ціла банда, яка його вже торжественно впроваджувала з великою радостю до „гостинного і так сердечного міста". Річ ясна, що за ту гостинність треба було солоно платити, між іншим треба було платити добре і банді та тому трубачеви на вежі. Та пани мали гроші і всьо було в порядку.

Але з часом, особливо в половині послідного століття, зачали приїздяти до Карльсбаду звичайні люде, не богаті, але за те хорі. Їм то витання не було до смаку, бо сейчас по витанню приходили до них трубачі та домагалися заплати за це, що „гостя з гори і з долини підтрублювали". В той спосіб по многих протестах і нарікання скасовано вкінці то „сердечне підтрублювання" і сегодня висїжає чоловік спокійно без банди та без одного лишнього видатку. Це заразом є одинокий видаток, який можна собі сегодня в Карльсбаді завдяки демократ. звичаям заощадити, бо богато іншого остало по старому. Сегодня „підтрублюють" чоловіка тут далі, тільки вже троха в інший спосіб, без труби а звичайними устами, от так, коли хочете нанати кімнату, приблизно в такий спосіб: „Всьо заповнене, нема нігде хати, остає маленька кімната, яка коштує 100 ч. к. себто три доляри на день". А в богатій частині, от такій як готель „Імперіяль", який побудовано за американсько - англійські гроші, йдуть ціни кімнат від 1500 ч. к., себто 45 долярів на день, в гору. От так підтрублюють тепер та думають, що живемо ще далі в часах Валенштайна, або побідника з під Ватерльо, Біхера, або всіх тих князів, графів та баронів, що приїзджали сюда „пускати гроші". Але, що правда, то хоч князів тут нема, але „Імперіяль" повний. Сидять тут тепер люде без титулу, але з набитою кишенею. Це ті, що доробилися маєтків на війні, великі банкирі та промисловці. Їх то „підтрублюють" тут при шампані та джез музиці. Та Бог з ними, яке нам діло до них. Наш капітал тут не пропадає на. дармо, це можу з повною совістю ствердити, бо Україці мешкають в найдешевшій дільниці, самі кулують собі що треба, а декотрі ще й самі варять.

З таких людей Карльсбад не бувби ситий! Але я задалеко зайшов, я-ж щойно їду в омнібусі. — Отже ще чоловік добре не розважив того, чи краще було, як чоловіка колись „підтрублювали", себто все таки якось витали, чи краще прибути так як я, що „й пес не гавкнув", як омнібус станув. Треба отже висідати та йти шукати хати.

Ось вона вже й є. Всі витають мене чемно. Пильно приглядається мені портієр і вся друга обслуга, яко Бог знає, чого вийшла, а якої я певно не побачу так скоро в комплеті, хиба як буду відїзджав. Всі мене мушторують та оцінюють в дусі на кілько то буде можна мене при відїзді „підтрубити". Мене, себто українського еміґранта, що живе тепер з того, що приносить йому його громадянська праця. Ах Боже! які вони наївні, чи може ні?

Се і те.

Що се таке вільна країна?

Се край, в якім мешканці мають волю нарікати на брак свободи.

Орган нюйорських біржевиків нарікає на майнерів твердого угля. Каже, що копачі вугля є більше копачі золота.

Якби се так справді було, то нюйорська біржа скоро опустілаби та перенеслася в антрацитовий округ Пенсилвенії.

Як доносять з Шикаго, місто має пересічно одно: вбивство на день.

Шикаго пробувало кождий спосіб вбивства, і кождий показався доспішним.

Судя стейту Тексасу зажадали від ґубернатора стейту Аризони видачі одного чоловіка, котрий робив був горівку в Тексасі, а відтак утік перед арештованням до Аризони.

Певно обвинений робить добрий „штоф".

Звірята не можуть бути споріднені з чоловіком. Навіть свиня не буде загарбувати більше, як має досить.

Наслухався син серед товаришів спорів за еволюцію і прибіг до батька, щоби йому розсудив справу.

„Чи правда се, тату, що ми походимо від малпи?"

Тато обурився:

„Хиба ти, але не я!"

Каже один фундаменталістичний проповідник, що машинерія новочасної церкви потребує наоливлення.

Се не повинно бути трудно. Прецінь ціла родина Ракефелерів належить до церкви.

Рим і Варшава.

Хто жде, щоби „висші круги" заявлялися за революційними переміками, той певно буде ждати, щоби грач, котрий дістав чотири туза, зажадав нового розділу карт.

Божі права монархів у нинішні часи зійшли на те, що монархи мають права втікати за границю і шукати собі якого другого джабу.

Газетярі, що тягнися за наслідником англійського престола в Африку, кажуть, що цивілізація вже прокрадається в найглибші закутини землі.

Як так далі піде, за яких сто літ цивілізація прокрадеться всюди, де лише є що вкрасти,

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць липень 1925 р.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЄ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ЧЛЕНИ НОВІ:

B. 3. Фицуда Михайло.
B. 9. Маркус Магдалена.
B. 22. Юревич Мария.
B. 28. Бойка Павло, Рогерс Микола.
B. 38. Кучек Марія.
B. 67. Патуляк Іван.
B. 69. Віталь Юліян.
B. 73. Ровінський Йосиф.
B. 76. Гошилюк Анна.
B. 77. Хомицький Іван.
B. 83. Радковський Лука.
B. 85. Шипула Марія.
B. 98. Чубка Максим.
B. 102. Митрусевич Стефан.
B. 109. Янішька Валерія.
B. 110. Блавуцяк Анна, Блавуцяк Анна мол.
B. 115. Яблонський Антін.
B. 121. Курейко Григорій.
B. 124. Коник Михайло.
B. 130. Сеньковський Федько.
B. 138. Олендер Антін.
B. 145. Пісович Василь.
B. 146. Карп Теодор.
B. 147. Гойдак Іван.
B. 159. Ремез Анастазія.
B. 164. Поточняк Іван.
B. 168. Шнур Анна, Гойда Павлина.
B. 179. Демян Варвара.
B. 183. Гричевич Йосиф.
B. 192. Політило Яким.
B. 193. Бойко Григорій.
B. 197. Базарник Марія.
B. 207. Косцюк Ядвіга.
B. 210. Олійник Лев.
B. 227. Пап Петро, Звір Катерина.
B. 239. Веченська Стелла, Верчинський Йосиф.
B. 253. Доліший Теодор.
B. 255. Керичина Вікторія, Теплий Іван.
B. 257. Житник Іван, Житник Марія.
B. 261. Синик Емілія.
B. 264. Гарасим Катерина.
B. 262. Сливчук Филимон, Шмайда Анна, Шмайда Марія, Шмайда Гнат, Шмайда Юлія.
B. 268. Мельник Андрій.
B. 285. Сирник Пазя.
B. 290. Андрейчук Зофія.
B. 295. Кулявець Марія.
B. 300. Бубкін Петро.
B. 303. Папар Марія.
B. 307. Смерецький Микола.
B. 317. Маринюк Йосиф.
B. 318. Крайник Петро.
B. 324. Намока Павло.
B. 334. Дмитрів Михайло, Лопушанський Іван, Литвак Филип, Сеник Василь, Нечник Марія, Сидор Василь, Гаврилюк Дмитро.
B. 335. Собкевич Олена, Собкевич Тома.
B. 336. Данищук Василь.
B. 342. Сачок Марія.
B. 351. Шимонович Амброзій.
B. 370. Боднар Юрій, Довгий Петро.
B. 379. Штим Марія, Білянський Василь, Максимів Микола.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

B. 44. Каськів Марія, Каськів Василь.
B. 45. Демків Стефан.
B. 63. Микульский Йосиф, Горницький Кароль.
B. 83. Клянко Михайло.
B. 85. Ямків Василь.
B. 86. Янків Лев.
B. 91. Кузьо Михайло.
B. 93. Вардига Теодор.
B. 96. Скробут Марія, Скрабут Антін, Трухман Захарій, Губільчий Петро.
B. 109. Герич Василь, Галяс Петро, Галяс Марія.
B. 122. Клебан Роман, Накальский Матвій, Степанський Роман.
B. 133. Сорока Лев, Сорока Анастазія.
B. 135. Годованець Василь, Беца Федор, Медвідь Іван, Годованець Катерина.
B. 137. Собович Стефан, Собович Бальвина.
B. 147. Білеський Іван.
B. 159. Бейко Яків.
B. 170. Лисобей Григорій, Грабар Іван, Грабар Василь, Грабар Текля, Вирста Ілія.
B. 179. Василюка Марія.
B. 201. Борецька Юстина, Борецький Гізарій.
B. 209. Скрипочка Теодор.
B. 210. Сабаль Іван.
B. 218. Крис Гавриїл.
B. 243. Маляр Семен.
B. 248. Маньків Іван.
B. 266. Клятин Олекса.
B. 268. Баглай Павло.
B. 285. Янкевич Едвард.
B. 294. Ловас Андрій.
B. 301. Баранок Дмитро
B. 311. Барщик Стефан.
B. 316. Маслій Данило, Кульчицький Константин, Кульчицька Явдоха, Батрак Евген.
B. 319. Білецький Микола, Стецик Данило.
B. 326. Романовська Стефанія, Романовський Константин.
B. 331. Пантелі С. Іван.
B. 338. Малиньчак Михайло.
B. 365. Цибулик Іван, Цибулик Петро, Сливка Григорій.
B. 367. Шихворст Яць, Лукаш Данило, Лесик Прокіп.
B. 388. Нікляш Каролина, Нікляш Яків.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

B. 20. Іванішький Терентій.
B. 21. Білецький Микола.
B. 30. Дзьмчик Микола.
B. 41. Цимбалик Марія, Цимбалик Василь.
B. 76. Буць Василь, Буць Катерина.
B. 85. Смерецький Павло.
B. 94. Шарп Михайло.
B. 102. Врублевська Марія, Врублевський Михайло.
B. 112. Бичек Пазя.
B. 120. Корнецький Антін, Ревт Марія, Ревт Олекса.
B. 144. Шевців Стефан.
B. 159. Іванців Михайло.
B. 179. Гаплан Іван.
B. 196. Маргін Теодор.
B. 207. Журавель Петронеля, Журавель Іван.
B. 211. Ворона Микола.
B. 276. Крупінський Францішок, Крупінська Елисавета.
B. 300. Липка Олена, Липка Михайло, Турчик Анна, Турчик Іван, Васильчак Петро, Ференц Емілян, Дзяма Дмитро.
B. 310. Паньків Петро.
B. 313. Коцюба Стефан, Коцюба Олена, Коцюба Павлина, Коцюба Іван.
B. 369. Каськів Марія, Каськів Василь.
B. 385. Кацюк Михайло.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНЦІ ЗА НЕПЛАЧЕННЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

B. 1. Лесяк Григ., Пребула Павло.
B. 14. Скорохоп Марія.
B. 18. Лабовська Анна, Лабовський Іван, Ростошинський Яків.
B. 20. Білоус Атанасій.
B. 24. Магун Михайло.
B. 25. о. Іван Теодорович.
B. 27. Безкоровайний Григорій, Граняк Петро, Граняк Юська, Мандзевич Йоанна.
B. 31. Якубов Григорій, Якимов Анна, Скертчо Казімір.
B. 33. Ганківська Катерина.
B. 36. Підхомна Настя.
B. 41. Завійський Тимко.
B. 43. Брановуйк Олекса.
B. 47. Полюх Федор.
B. 48. Негребельский Іван, Гостов Антін.
B. 55. Валега Петро.
B. 59. Чапля Марія, Комендат Олекса, Сороцький Стефан.
B. 63. Колодій Павло, Вайпа Антін, Вайпа Параска.
B. 65. Белюх Михайло.
B. 69. Юрків Іван.
B. 70. Малчівський Михайло.
B. 75. Коваль Григорій, Ковалик Василь.
B. 77. Будай Андрій.
B. 91. Шіяк Онуфрій.
B. 96. Ярош Катерина, Тенцук Ева, Тенцук Олекса, Войтович Стефан, Войтович Іван, Черпінська Анастазія.
B. 100. Гнат Микола.
B. 101. Микетин Константин, Микетин Марія.
B. 102. Бур Антін.
B. 105. Нема Теодор.
B. 113. Філевич Дмитро.
B. 119. Поступак Зофія.
B. 124. Петрик Катерина.
B. 130. Стасюк Дмитро, Журавель Іван.
B. 136. Юшак Семен, Турко Василь, Попівчак Асафат.
B. 137. Божек Петро.
B. 138. Шамрило Кіндрат.
B. 142. Дзендзо Юрій.
B. 145. Бабяк Френк.
B. 146. Західний Теодор.
B. 150. Андретів Григорій.
B. 152. Голошівський Андрій.
B. 155. Петрів Іван.
B. 156. Присташ Онуфрій.
B. 158. Чабак Дмитро.
B. 164. Сегін Дмитро.
B. 169. Лубарський Григорій.
B. 172. Панчишин Теодор.
B. 176. Мілянко Микола, Мілянко Анастазія.
B. 191. Маруньчак Яків.
B. 213. Кацюба Марія.
B. 217. Пакула Андрій, Швець Іван.
B. 218. Станкевич Петро.
B. 220. Демцьо, Григорій, Чура Михайло, Колак Катерина, Костюк Йосиф.
B. 221. Зубрицький Іван.
B. 223. Попадюк Теодор.
B. 226. Шутяк Василь.
B. 230. Рущак Іван, Рущак Анна.
B. 233. Ходоровська Марія.
B. 235. Андрищ Юрій.
B. 247. Труш Василь.
B. 252. Попко Павло.
B. 253. Олійник І. Йосиф.
B. 266. Мостовик Стефан.
B. 268. Сеньків Онуфрій.
B. 269. Полянський Петро.
B. 272. Цап Василь.
B. 274. Лисейко Андрій.
B. 276. Кученська Катерина, Оденсович Михайло, Оденсович Марія, Сокира Марія, Сокира Григорій, Гогнят Стефан, Синютка Григорій.
B. 279. Корда Василь, Корда Параскевія.
B. 282. Сморольь Варвара.
B. 284. Баранський Герман.
B. 287. Савідський Ілія.
B. 305. Лівінський Василь.
B. 312. Раткович Прокіп, Соловійський Іван.
B. 316. Матвіїшин Стефан.
B. 318. Довгий Захарко.
B. 324. Клімінський Стефан, Пунда Марія.
B. 326. Шіалак Петро.
B. 364. Ящишин Стефан.
B. 365. Верешок Андрій.
B. 367. Булавинець Іван, Хмілевський Іван.
B. 369. Конник Стах, Цікот Стефан.
B. 385. Андрущак Петро, Худяк Дмитро, Кулярик Петро, Качмар Петро, Кравець Петро, Лозовський Іван, Мандюк Петро, Садовий Петро, Садова Текля, Сеник Семен, Скобар Іван, Колтик Дмитро, Кравець Олена, Скобар Параскевія, Клімчук Іван, Клімчук Марія, Лозовська Анелія, Процай Антін.
B. 388. Монастирська Анна.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

B. 28. Лобас Ксеня, Лобас Іван.
B. 36. Іванишька Ольга.
B. 38. Клюй Василь, Боляк Микола.
B. 44. Каськів Василь, Каськів Марія.
B. 48. Ільків Максим.
B. 52. Журавель, Петронеля, Журавель Іван.
B. 58. Крук Кирило.
B. 65. Скорежський Теодозій.
B. 94. Сопко Іван.
B. 96. Корнецький Антін, Ревт Олекса, Ревт Марія.
B. 97. Маргін Теодор.
B. 102. Кучевич Теодор.
B. 109. Герич Василь.
B. 112. Говард Василь.
B. 118. Кукарський Іван.
B. 138. Шевців Стефан.
B. 143. Задорецький Петро, Дусяновський Іван.
B. 147. Демко Іван.
B. 156. Мосора Петро.
B. 172. Пастух Василь.
B. 178. о. Захарко Іван, Стефик Марія.
B. 191. Стапгритчук Йосиф.
B. 224. Смереканик Павло.
B. 251. Бучек Пазя.
B. 300. Крупінська Елисавета.
B. 306. Мосора Василь, Мосора Анна.
B. 319. Білецький Микола, Стецик Данило.
B. 339. Барна Михайло, Барна Марія, Лесюк Григорій.
B. 159. Іванців Катерина, Іванців Микола, Іванців Григорій, Іванців Анна.
B. 207. Журавель Іван.
B. 300. Ференц Стефан, Ференц Марія, Ференц Василь, Липка Зофія, Липка Семен, Липка Марія, Турчик Григорій, Турчик Іван, Турчик Катерина, Турчик Марія, Васильчак Михайло, Васильчак Катерина, Васильчак Стефан, Васильчак Юлія, Васильчак Микола.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК:

B. 1. Піх Ярослав, Піх Василь.
B. 4. Келичава Максим.
B. 10. Шкурат Петро.
B. 18. Лабовський Іван, Лабовський Андрій.
B. 25. Теодорович Валентина.
B. 27. Граняк Бронислава, Граняк Адам.
B. 31. Якубів Марія, Якубів Йосиф, Якубів Стефан, Якубів Франц.
B. 44. Каськів Теодозій.
B. 75. Павлик Йосиф, Павлик Анна.
B. 96. Тесчук Ольга, Тесчук Володимир, Тесчук Віктор, Тесчук Іван, Щурко Йосиф.
B. 102. Лутковський Антін, Лутковський Іван, Лешик Іван, Михайло Олекса, Михайло Йосиф, Жук Адам, Жук Йосиф.
B. 124. Цап Михайло, Петрик Стах.
B. 145. Бабяк Іван, Бабяк Леон.
B. 146. Західний Ярослав, Західний Захарій, Західний Зеновій, Західна Анна.
B. 158. Чабак Анна.
B. 164. Сигін Марія, Сигін Анна.
B. 214. Кацюба Марія.
B. 239. Нагірний Стефан, Нагірна Марія, Нагірна Анна, Нагірний Петро, Нагірна Павлина, Нагірна Олена.
B. 247. Труш Йосиф.
B. 276. Баталин Анна, Баталин Василь, Баталин Микола, Біяк Йосиф, Біяк Стефан, Лень Михайло, Лень Марія, Лень Іван, Лень Анна, Лень Андрій, Лень Юстина, Лень Розалія, Мидиовська Марія, Мидиовський Михайло, Мидиовський Іван, Мидиовський Василь, Мидиовська Олена, Сокира Олена, Вельгус Михайло, Вельгус Іван.
B. 367. Булавинець Петро, Булавинець Михайло, Булавинець Анастазія, Булавинець Йосиф, Булавинець Катерина, Булавинець Микола.
B. 370. Довгий Петро.
B. 385. Лозовський Володимир, Лозовська Анна, Лозовський Іван, Лозовський Володимир, Раковська Тереса, Скабар Петро, Скабар Анна.
B. 388. Манастирський Евген.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

B. 1. Цьовка Іван.
B. 10. Ілеан Анна.
B. 73. Рувинський Йосиф.
B. 102. Шаваринська Анна.
B. 109. Яницька Валерія.
B. 183. Грицькович Йосиф.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

B. 10. Зелик Йосиф, Зелик Евгенія.
B. 28. Лобас Стефан, Лобас Анна, Лобас Михайло, Лобас Іван, Лобас Марія, Лобас Олена, Лобас Микола.
B. 38. Клюй Михайло, Клюй Анна.
B. 52. Журавель Роман.
B. 96. Ревт Володимир, Ревт Михайло, Ревт Іван.
B. 339. Барна Іван, Барна Йосиф.
B. 385. Пілатюк Юлія.

ПОМЕРЦІ ДІТИ:

B. 53. Усик Григорій.
B. 108. Бабяк Юлія.
B. 172. Боднар Володимир.
B. 251. Пелех Микола.
B. 385. Кохан Катерина.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця липня 1925 р. в У. Н. Союзі було дітий чл... 10.232
В місяци липни 1925 р. принято нових 93
В місяци липни 1925 р. принято наново 7
В місяци липни 1925 р. принято з переступними листами 29
Разом 10.361
В місяци липни 1925 р. суспендовано 82
В місяци липни 1925 р. відійшли до старших членів У. Н. Г. 6
В місяци липни 1925 р. відійшли з переступними листами 18
В місяци липни 1925 р. померли 5
Разом 111
З кінцем місяця липня 1925 р. в У. Н. Союзі було дітий чл... 10.250

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем липня 1925 р. в У. Н. Союзі було:
повнолітних членів 18.014
дітий членів 10.250
Разом всіх обезпечених 28.264

У В А Г А

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватись.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союзу числовані в рекордовій зі місяць липень 1925 року як суспендовані або виключені за неплачення місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (серпня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залегкості за місячеві каси на руки відділових урядників. Если цего не зроблять до кінця місяця серпня 1925, то в вересни 1925 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. А що на членів, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяці липни 1925 р. взяли переступні листи а еще досі не зголосилися до нового правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци серпни 1925 р., бо на другий місяць того в вересни 1925 р. стратять всі членські права і могимби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

І. Кантрович, гол. рек. секретар.

З ЧУДЕС ТЕХНІКИ.

Електро-магнетична машина до диктату і радіоапарат.

Недавно докінчено проби над новим цінним винаходом у берлінському телеграфічному товаристві (Berliner Telegraphie-Gesellschaft m. b. K.). Відбулися засідання і довершено експериментів — з виключенням ще публики — що доказують ще раз універсальне значіння наших технічних здобутків. Вже дещо давнійше (тому 25 літ) займався данський інжинір Waldemar Poulsen тою самою проблемою, що її примінено недавно практично у телеграфічному товаристві в Берліні. Вальдемар Poulsen мав на меті затримати акустичні знаки, тони і звуки ріжного роду, електромагнетично на сталевому матеріялі у той спосіб, щоби пізнійше при даній нагоді вони змогли знову зазвучати. 18 літ працював ад тою справою у берлінському телеграфічному товаристві інжинір д-р Курт Штіле (Dr. Kurt Stille), думав над конструкцією електромагнетичної машини.

Тонкий сталевий дріт здержує на своїх двох шпульках всі тони і звуки мови чи музики і т. и. Цього не можна поньому з його зовнішнього виду ніяк пізнати; звуки не зазначують як в парльофоні або грамофоні ніяких рисок. Сталевий дріт, до котрого вони заходять, магнетизуються то слабше то сильніше відповідно до дрогань мови — а цього всього не видно. Це все діється ось так: тони, післані через мікрофон, вправляють у дріжання електричну течію. Течія перепливає крізь завої малого електромагнету.

Тут змінюється, або ослаблюється магнетизм після ритму електричної течії, отже й після ритму мовних дрогань. А відси переноситься ріжно сильний магнетизм знову відповідно до мовних дрогань на дріт, біля електромагнету. Коли диктат скінчений, ціла промова або музичний твір находяться у цілком невидимому магнетичному письмі на сталевому дроті. Опісля можна видістати протилежним шляхом: переміною магнетичних в акустичні дрогання — кожної хвилини промову чи музичний твір.

Висшість тої електромагнетичної машини над механічним парльофоном або грамофоном очевидна. Нема тут ніякого шуму, ніяка голка не скрегоче по плиті, тільки відбуваються цілком нечутні електромагнетичні процеси. Далі — не стирається зайво уживаний матеріял як при парльофоні. При парльофоні треба по кожночасному ужиттю його як диктуючої машини обтерти восковий звій, якщо має він знову служити новому диктатові. Не так воно при електромагнетичній машині до диктату: досить потиснути гудзичок — і цілий зміст дроту вже зник.

Можна вдруге дроту уживати. При цьому дріт не нищиться довгий-предовгий час. Дальше: парльофон можна вживати тільки кілька хвилин; опісля треба перервати диктат, бо восковий звій покритий увесь знаками. Зате електромагнетична машина до тиктату так уладжена, що можна говорити до неї (або в неї) дві цілі години. Десять до двайцять кільометрів сталевого дроту так на шпульці тісно звиті, що в силі приняти 25 до 50 сторін звичайного машинового письма.

Користування цею машиною просте. Диктуючий має перед собою малий апарат, цілком подібний до телефонічного. Властива машина може бути навіть у другому домі. Диктуємо почуте в телефон. Бажаємо хвилину подумати: тиснемо гудзичок — і машина задержується. Другий гудзичок вправляє машину знову у рух. Бажаємо почути повторення речень, тиснемо знову за гудзичок, машина гонить у зад — і бажане сповняється. Бажається поправити якесь речення — трудність, що її не могли виминути попередні машини до диктування. Тут вистарчає натиск на слухавку — і можна поправлене речення сказати знову у телефон: лихе речення автоматично вичерпене.

Стенотипістка, що опісля бере на папір диктат, може пустити машину такою повільною ходою, що зможе слово за словом писати за ней.

При дальшому вибудованню й уліпшуванню апарату вжито богато способів універсального значіння. Тому, що тони приймає машина електромагнетичним шляхом; а електричні явища можна повести після водобі далеко, самозрозуміло, що диктуючий не звязаний простірно з машиною. Він може диктувати пр. в Київі — а диктат приймається пр. в Нью Йорку. Треба тільки прилучити апарат до телефонічного проводу.

Однак і дротяних проводів тут також не конче треба. Електромагнетичну машину можна вживати й бездротним шляхом. З того видно, які можливости перед тим винаходом, особливо також на полі радіонауки. Ця машина може приймати і виповідати все, що почує через радіо. Треба її злучити тільки з радіо-апаратом. Тоді можна буде почути одноразові виступи в радіо-славних мистців, концерти співаків і орхестр, драматичні вистави не тільки один раз, але й довільно часто. Навіть фахові люди не могли ствердити підчас найновійших проб в Берліні, що є оригінальний виклад, а що повторене його при помочі „говорячого дроту.“ А це значить, що незабаром можна буде піднести найвисший рівень мистецькі радіограми, а це знову має також чимале значіння для нас усіх з ріжних причин.

Е. Я.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ“

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ Її СЕЙЧАС.

„СВОБОДА“ є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.
„СВОБОДА“ виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.
„СВОБОДА“ подає цікаві новини американські і краєві.
„СВОБОДА“ також подає найдокладнійші відомости в теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
„ „ НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„ „ НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:	
„ „ „ „ НА РІК	$10.00
„ „ „ „ НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„ „ „ „ НА ТРИ МІСЯЦІ	$2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA“, 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

Арендар в клопоті, комедія з сільського життя в 4-ох актах (8 осіб)	25 ц.
Султанша, сценічна картина в одній дії (7 осіб)	10 ц.
Степовий гість, драма в 5-ох діях (21 осіб)	40 ц.
Піймав облизня або Перекопустили, жарт на одну дію (10 осіб)	20 ц.
Назар Стодоля, драма на 3 дії (5 осіб)	35 ц.
Суета, комедія в 4-ох діях, І. Тобилевича	40 ц.
Підгряни, мельодрама в 3-ох діях (9 осіб)	50 ц.
В домашнім затишу або Примірне подружа, сміховинка	
Кара совісти, народна драма в 5. діях (20 осіб)	30 ц.
в 1-ій дії (4 особи), Жоржа Куртлін, перекл. Михайло Ценевенко	20 ц.
Борці за мрії, драматичні ескізи сельськоог життя на 4. дії (12 осіб)	35 ц.
Серед граду куль, або Неустрашима героїня, трагедія в 4-ох діях, в 5-ох відслонах зі співами (12 осіб)	40 ц.

„SVOBODA“, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

	цт.
В чужім пірю, картина в 3-ох діях (10 осіб)	10
Дарунки русалок, фантазія в 2-ох діях (16 осіб)	10
Добрі діти, з життя амер. школярів в 3-ох діях (8 осіб)	15
Іменини Влодка, комедійка на 3 дії (8 осіб)	10
Коник стрибунець, сценічна гра в 1-ій дії (5 осіб)	10
Лісова казка, сценка на 1 дію (10 осіб)	10
Печери, сценка на 1 дію (8 осіб)	10
Соняшник, в 3-ох діях (9 осіб)	15

Замовлення слати на адресу!

„SVOBODA“, 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто зміняє свою адрес у, нехай долучить почтову марку за 10 центів і вишле сю картку на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

До Адміністрації „Свободи“:

Залучаючи почтову марку на 10 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число відділу.....
Імя .....
Улиця .....
Почта .....

Нова адреса є:

Число відділу.....
Імя .....
Улиця .....
Почта .....

БАНДА РОЗБИШАК ЗЛОВЛЕНА В НОВІМ СЕЛІ.

У переворському та ярославському повітах не запестала на протязі двох літ своєї розбишацької та грабіжницької діяльности банда Мітковського, Мухи і Мачучи. На днях вдалося окружити цю банду в хатині селянина з Нового Села біля Дуклі. Бандити боролися і відстрілювалися, наполіційного агента й одного поліцая. Поліція в числі 30-ти людий під проводом комісара віддала до бандитів 500 стрілів. Від поліційних стрілів впали трупами Мітковський і Муха. Третього ватажка Мачугу поліція зловила живцем враз з двома його товаришами. В часі переслухання Мачуга зізнав про всі свої бандитські подвиги та видав своїх товаришів Валентого Гроховского з Розбожа, Станислава Стемпака з Мацьківки і Андрія Пеньожика з Ярослава. Усіх бандитів посаджено до переміських арештів. Крім цього арештовано ще 12 осіб з Розбожа, Німчина і Мацьківки — всіх за те, що переховували в себе членів тої банди. Слідство дало змогу повідкривати багато цінних річей, зрабованих бандитами, які будуть повернені пошкодованим.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси а найліпшої серебристої сталі, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним поклепанням косить пару днів. Ціна коси $3.00. Перстень 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами $1.00.

Замовляння враз з грішми посилайте на адресу: 121—

UKRAINIAN BAZAR
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ФАРМИ!

ФАРМИ! ФАРМИ!

Фарма 78 акрів, дім 8 кімнат, 6 инших будинків, сад, 6 акр. ліса, 12 вівса, 14 кукурузи, 11 пшениці, 9 жита, решта сіно і пасовиско, машинерія, 6 коров, молоді коні, 11 безрог, 400 куриї, 30 качок, 18 гусий, школа, 3 м. до міста Ціна $5800, готівкою $3000. — Фарма 225 акрів, 40 кукурузи, 18 вівса, 100 сіна, 55 грубого сіна і 12 акр. саду, ріка, дім 14 кімнат, 7 инших будинків, 22 корови, бик, 3 коні, 800 куриї, богато другого дробу, машинерія, авто, школа зараз при фармі, 1½ милі до міста і станції. Ціна $11,500, готівкою $5500.

F. FILANOWSKY
103¼ St. Mark's Pl. (E. 8th St.)
New York City.

або 92 Main St., Flemington, N. J.
Telephone: 332 L.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ СКОРОГО КУПЦЯ.

Фарма в New Jersey, близько Ню Йорку, 80 акрів, 15 акрів ліса і пасовиска, решта засіяна; овочевий сад, річка, дім 10 кімнат, 1 8 других будинків в добрім стані, 7 добрих корів, 3 коні, 2 безрогі, 400 куриї і всі потрібна машинерія, як: трактор, молотілка, самоскатка, млин, автомобіль і т. д.; великий уровай ½ милі від міста, школа на фармі. Ціна за все $8000, готівкою $4000. — Фарма для годівлі куриї, 7 акрів при самім місті з всіма улїшненими, електрика, вода і т. д.

P. OWDY,
194 Avenue A, New York City

НА ПРОДАЖ!

Цілком новий дім на дві фамілиї, продається по причині слабости, всі улїшнення, огрівание, в добрім місци. Голоситися до: 182-87

JOHN LOTOCKY
Passaic Ave., Box 235 A, Linden, N. J.

ФАРМА 52 акрів, 15 доброго ліса, решта під плуг, добрий 12-кімнатний дім, велика стодола побудована сеї весни з желїзним дахом і цементованою пивницею, на товар, гараж і другі будинки, 3 корови, 1 теля, 1 кінь, 2 безрогі, 200 куриї, гуси, Форд авто 1925, 5 акрів вівса, 3 татарки, 1 картофель, огород, возы, знаряди, упряж. Одна миля до міста. Ціна $4500, готівкою $2500, решта $100 річно. Лишна мене сині і сами не всіли вести фарми. Голоситись: CATHERINE BILETSKY, Broadalbin, N. Y. 183-86

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Спродам 10-акрову фарму дуже дешево, продаю по причині старости літ. Мало 2 коні, дві корови, стадо куриї і качок, і инше. Дім на 7 кімнат, стайня мурована, над стайнею великеє місце на сіно і все друге. Фарма межи Українцями, недалеко міста Blairstown. Ціна за все $5000. Голоситися до властителя:

T. CHERNIAWSKY,
R. D. 1, Box 54, Blairstown, N. J.
або до:
S. CHERNIAWSKY,
337 New York Ave., Newark, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ „СВОБОДА".

З ІСТОРІЇ ПЛАВАННЯ.

З старинних вавилонських і асирійських горорізьб пізнаємо, що вже тоді люде плавали. В Греції на істмійських ігрищах головною точкою було плавання в честь бога Позейдона. Була та тоді пословиця: „Не знає-ні плавати ані читати", що відносилося до необразованого чоловіка. Римляне перейняли від Греків звичай купання й плавання. Ще сьогодня подивляємо великанські розміри купалень у Римі. Терми цісаря Каракалі на південь у Римі перевисшають усе, що осталося з німіх свідків того рода. Великанські кімнати з холодною й теплою водою, криті галерії, площі для гри й для бігу, все чудово прикрашене, все це було до розпорядимости відвідувачів. Тут здійснені найбуйнійші мрії спортовця. Не лише мязи, серце й легки належать до чоловіка, але й очи й вуха. Вони є воротами нашої душі, а вона також повинна діставати корм із спорту. Подумати лише про зимовий спорт. Чудові образи зимового верховинського бору. Кажуть, що з побудуванням термів Каракалі римська культура почала підупадати. Самособою, купання й плавання було в щоденній програмі кождого Римлянина. Одначе вони занедбали це, щоби плавання перемінити в спорт, щоби націю вдержати сильною, так як це робили Спартанці. Щойно спорт дає фізичним вправам хребетний стовп і охороняє перед сплоснением. Великим гріхом Римлян було рознїження обичаїв. Було в Римлян купання й плавання, але ці що купалися були вже розманіжені, за слабі, щоби ставити спротив молодому, незужитому народови. Потім поборювали купання й плавання, бо вважали його нехристіянським звичаєм. У середньовічних часах не чути було ніщо про гарно уладжені купальні. Пойтки процвітало купання пізнійше в публичних домах, як це бачимо на старих малюнках. Тому не диво, що ніякий чоловік тоді не важився був би признати, що був у купальні. Так купання й плавання почали в доброму товаристві вважати чимсь злим. У часах рококо вже ніхто й не думав про плекання тіла при помочи води. Книжка про добрий тон з тих часів каже дослівно: „При столі не нахилятися занадто на ліво або на право, щоби власні воші не падали на тарілку сусідки". Щойно завдяки відродженню народів у часах наполеонських і визвольних воєн, наступила зміна. Німецькі сподвижники спорту Ян і Гутс приверунули належну честь плаванню. В 1811-ому році пруський міністер просвіти видав розпорядок: „Плавання то найкраща фізична вправа і слід, щоби воно було загально прийняте." До улагородження того спорту, до удосконалення на фізичних і фізіольоґічних основах прийшло щойно в рр. 1880 — 1890.

ЯК ПЕРЕКРАДАЮТЬ АЛЬКОГОЛЬ ДО НОРВЕҐІЇ.

Як звісно в Европі найзавзятійшу боротьбу з алькоголізмом веде Норвеґія. Власти все придумують нові способи, як би виловлювати контрабандистів. Але й контрабандисти не остають позаду. Придумують найріжнійші способи, щоби спроваджувати алькоголь до Норвеґії. Тепер придумали апарат, який назвали „Цепелін". Такий апарат тягається кораблем на линві під морем у той сам час, коли поліція перешукує човна і малі кораблі. Досі вживали т. зв. торпед, що були прикріплені під човнами, але власти викрили це. „Цепелін" є з заліза, кілька метрів довгі. Контрабандисти запускають ці „Цепеліни" у море й запамятують собі, не місце, щоби опісля добути їх.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Протест проти акції Скшиньского.

Ліґа Американських Горожан українського походження в Ню Йорку вислала дня 29. липня с. р. таку телеграму до Віліємставну:

We American citizens of Ukrainian descent protest against the hospitality extended to count Constantine Skrzynski who represents Poland. Previous and present facts are true proofs of how the Polish government acts towards Ukraine by invading it, suppressing and torturing shamelessly its people. The Polish government destroys schools, societies, newspapers and closes churches, compelling the Ukrainian people to change their belief and rites to Roman Catholics, imprisoning thousands of Ukrainian intelligencia under the most abhorring conditions. We who fougnt in the American army in France and accepted the late president Wilson's principles of self determination of people believe, that the whole civilized world should protest and adjust such unhumanity.

LEAGUE OF AMERICAN CITIZENS OF UKRAINIAN DESCENT,
NEW YORK.

ПРОВІДЕНС, РОВД АЙЛЕНД.

Три товариства, а саме Товариство імени Тараса Шевченка, відділ 73 Українського Народного Союза, Сестрицтво Любов при православній церкві та Товариство Івана Франка в Сентрел Фолс урядило на допомогу голодуючому селу в Галичині пікник. На сей пікник зібралося поважне число Українців і Українок. Пікник дав 65 долярів 25 центів чистого приходу. До сього доложив ґр. О. Кошуба 1 дол., а ґр. Валідуда 3 доляри 50 центів. Комітет уже вислав до старого краю 68 долярів (оплата коштувала 2 доляри 4 центи).

ЛЕЙКВУД, ОГАЙО.

Збірка на голодуючих в старім краю.

Невеличка горстка Українців, що живе в Лейквуді, урядила баль і пікник на ціль допомоги голодуючим в Галичині. Зібрано в сей спосіб 139 долярів 74 центи, з чого суму 135 долярів уже вислано до старого краю. До устроєння балю й пікніку причинилася Українська Січова Капеля, котра даром грала на балю й пікніку.

КОГУС, Н. Й.

Протест проти Польщі.

Українська громада в Когус була либонь першою, що запротестувала проти польського висланика Скшиньского. Ще тому два тижні відбулось тут українське прилюдне віче, на якому ухвалено резолюцію проти гостини Скшиньского в Злучених Державах.

З того приводу помістила тутешня часопись Cohoes American з виданню з 23 м. м. отсю нотатку:

CLAIM UKRAINIANS SEEK FREEDOM.

A resolution declaring that Count Skrzynski, Polish emmisary to the United States, under the guise of a lecturer, is giving false impressions of the internal conditions in Poland at the present time was passed at a mass meeting of Cohoes Ukrainians held recently under the auspices of the Ukrainian American club of Cohoes. The resolution states that the minorities in Poland are not contented with Polish rule and that the country at the present time faces a famine.

"The crops are far from satisfactory," the resolution states. "Famine is threatening East Galicia to such an extent that relief is being organized by Ukrainians in the United States." The resolution states that the population of Poland at present is overburdened to support the large national police force and the army which is being maintained at war strenght. Ukrainians in East Galicia enjoyed more political freedom under the Austria-Hungarian rule, according to the resolution. The resolution concludes by declaring the statement of the Polish emissary that the Ukrainians want only home rule is untrue as independance is the real goal of that people.

ГАДСОН, Н. Й.

Протест проти Польщі.

Від імени тутешніх Українців вислав о. др. Ковальський телеграму до Вилиємстаун, Месс., яку подала теж тутешня газета Гадсон Інвинг Реджистер.

Ся газета у виданню з 31. м. м. пише:

PROTEST SENT BY UKRAINIANS.

Residents in Hudson Send Telegram Protesting the Policy of Poland.

The following telegram has been sent from Hudson to Dr. Harry A. Garfield, President of the Institute of Politics, Williamstown, Mass., against the Polish policies in Ukrainian territory occupied by Poland, the protest being on account of Count Alexander Skrzynski, of Poland, who lectures at Williamstown, 30-31.

"We, residents and citizens of Ukrainian descent living in Hudson, protest to the American government and educational institutions against the Polish policy of exterminating the Ukrainians in their own land and against recognition and receiving representatives of predacious Poland, whose policy ever to enslave Ukrainians is just the opposite of what the Americans fought and died for in the World war—democracy and self-determination of the European peoples.

"The American people have no use for Polish imperialism and militarists who enslaved nine million Ukrainians, denying them all right for human existance and development in their own Ukrainian land and culture. Ukrainian churches and schools are violently Polonized and closed. Ukrainian national representatives in Warsaw imprisoned. Ukrainian village population denied necessary post-war assistance and permitted to suffer and die of starvation.

"For the Ukrainians of Hudson and vicinity,

"Rev. Dr. HUMPHREY KOWALSKY."

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:

UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y

ДОПИСІ.

ФЕНІКСВІЛ, ПА.

Американське свято, на котрім Українці заманіфестували свою національну свідомість, але не всі.

Сього року місто Фініксвил обходило святочно так званий „олд гоум вік". З того тижня один день, а то день 2. липня, призначено було на похід еміґрантів. Брали в поході участь всякі народи. Були Словаки, Мадяри, і другі. Були й Українці.

Похід української громади випав справді величаво.

Попереду несено два великі прапори: американський і український. За ними йшли ярко провідники: гр. Волод. Костецький, Дмитро Грабовський і Мартин Воробець. Далі йшла першорядна музика, а за нею величезна напись: Українсько-Американські Горожани. За написею великий розпостертий американський прапор, несений дівчатами, між котрими бачив я і п-ну М. Лісовську, за тим дві дорослі дівчини, в народних строях, п-на Куриляківна і п-на Ступницька, котрим товаришила в американськім строю п-на Садовська. Відтак ступала шкільна дітвора. Хлопців провадив п. Теод. Цюх, а дівчатка сестра Костецького, котра понесла найбільше труду в часі походу. Дальше несено два прапори більшого розміру, знова американський і український. Похід замикали дорослі мущини, щирі наші громадяни. Всі як один причинилися не тілько фізично але і матеріяльно до славного представлення свого народа перед Американцями в Фініксвил.

Що враженє, яке зробили наші люди на Американців, було глибоке й гарне, видно було з тих похвал, які на адресу нашого народа писала американська газета. Ся газета писала про Українців так, як вона не писала про ніякий другий народ. Вона згадала, що наша громада в Фініксвилі велика, але що ми лишень маленька частина величезного, бо сороко-міліонового народа.

З жалем однак згадати мушу про те, що нашу радість на тому поході псували наші братя, Українці зза Карпат. Вони наперед не постаралися зазначити, хто вони такі, що за народ, якої культури, якої мови. На переді вони несли прапор з написею: Греко-католики святого Михаїла. Що думали собі Американці, читаючи сю напись, легко можна догадатися, хоча, як звичайно, хитрі американські ґазетярі не писали своїх думок у своїх статтях про похід. Щож могли думати собі Американці про нарід, котрий означує свою національну приналежність приналежністю до якоїсь церкви, або, що ще гірше, якимось святим. Американці вже знаються настільки на національній справі, щоби розуміти, що релігія не становить національности, бо в кождім народі бувають люди ріжних релігій. Серед них самих десятки релігій. Що вони могли думати про якийсь народ, що говорить українською мовою, — се вони довідалися від нас, бо ми їм розповіли, що ми розуміємо кожде слово наших братів зза Карпат, а вони кожде слово нашої мови, — а для названия себе національно вживають національного імени Греків, котрих мови вони не розуміють, та імени римської церкви. Можна собі представити, що думали собі Американці про сих людий, що кажуть, що вони по національности Греки й католики, але грецької мови не знають, та ще до того мають якийсь відмінний обряд від правдивих римських католиків. Певно, що Американці мусіли подумати, що в головах сих людий мусить бути страшне замішанє, коли вони такі написи пишуть.

Що власне таке враженя мусіли викликати сі написи, се мовчки признає навіть редакція часопису Вістника, коли вона в описі походу не згадує нічого про сих „греко-католиків святого Михаїла", але написала, що несено карпато-руський прапор, на котрім назначено сім наших столиць, то значить 7 карпаторуських повітів. Такого прапора на поході не було, а ті сім столиць є хиба на Марсі. Народ за Карпатами не ніякий осібний народ в пів міліона душ, але один народ з нами, одна вітка українського дуба, що розтягнувся від Ужгороду по Кавказ. Сей народ має 40 міліонів душ. В нашому ми всі одної мови, одного походження, одних звичаїв. — в нашому ми всі одної національности, української. Наш прапор не чеськословацький, не московський, а український, синьо-жовтий. Красний прапор, коли його красу навіть Американці описують. Сей прапор представляє голубе небо над даном золотої пшениці. Сей прапор любить укр. народ на всій українській землі. Вже його починають любити й за Карпатами. Незадовго полюблять його й наші браття-іміґранти, що вийшли зза Карпат. Тепер вони ще не свідомі, тепер ще вони самі не знають, якої вони нації, блудять і говорять всякі неіснуючі річи собі й своїм дітям. Та сього не буде довго. Свідомість пошириться й серед них. Україна обійме й їх, хоча вони жили так довго без зносин з нами. І не стануть вони тоді протестувати, що вони не наші браття. І не будуть вони вже тоді говорити, що вони осібний народ, якийсь карпаторуський, як це треба нашим ворогам, що хочуть нас розділити.

Так думали свідомі Українці, коли вони побачили сей дивний прапор над гарними прядами наших братів зза Карпат. Нам було жаль, що вони такі несвідомі, але ми їх не пятнували, бо в нас була надія, що часть нашого народа не може во віки держатися на боці віднятя свого народа. Ми знаємо, що вони скоро наберуть свідомости, що вони Українці з крови й кости, та що вони перестануть пуратися й українського гарного прапора і гарного українського імени, і української гарної звучної мови. Ми певні сього тому, бо ми знаємо, що вони памятають, що хто свого цурається, того Бог карає.

Українець.

Тепер кождий Українець буде мати свою бібліотеку!

ЧИТАЙТЕ!

Се вже неоспоримий факт, що читанє книжок не тільки хосенне для чоловіка тому, що чоловік набирає розуму і широкого погляду на світ, але воно підносить чоловіка високо понад рівень буденного життя. Чоловік в одній хвилі може переноситись без труду і клопоту і видатків з автором (письменником) в ріжні краї; може приглядатись, не виходивши з хати, як виглядає край і житє людий, котрі тисячі миль далеко від нього живуть. Може плакати і радуватись разом із людьми, про котрих житє він в книжці читає. Може заглянути глибоко в душу тих людий, про котрих в книжці пишеться. Одним словом, добра книжка се найкрасша забава, найкрасший товариш людського життя, найкрасший засіб до ушляхотнення чоловіка.

Цивілізація і поступ світа розпочались доперва тоді, коли вигадано писмо, і колиб не було писма, а ще більше колиб не було друку, світ навіки позістав би диким, не цивілізованим, бо все, що чоловік видумав, все, що чоловік нового придбав, — се він списав у книжках і передав потомности.

Отжеж, як бачите, книжка се найбільший засіб цивілізації. Тож кождий, чи малий чи великий, чи мущина чи женщина, повинен черпати цілоще добро повною жменею із сеї криниці цивілізації, як се роблять всі другі культурні народи.

Книгарня Свободи, котра є власностю У. Н. Союза, продає здавна українські книжки, головним чином задля ширення просвіти і знання, бо яко національна, культурна установа вона не має на меті бизнесу тільки культурну місію.

В останніх роках книгарня Свободи придбала з Европи найкрасші твори наших давніх і теперішних письменників.

Їх твори повинні бути в кождій українській хаті, бо в культурних людий в кождій хаті повинна бути **добрай маленька рідна бібліотека.**

Що може Українець або Українка говорити про культурний скарб своєї рідної нації, коли в їх хаті нема ані знаку тої культури? Ані одніської красшої української книжки?

Таж прецінь від часу до часу до хати прийдуть сусіди, знакомі, або сторонні і спитають: Де Ваші українські книжки? Чи Ви час від часу вечерами не перечитуєте собі і дітям українських книжок?

Щоб сій недостачі зарадити, постановила книгарня Свободи пійти на зустріч читачам Свободи і членам Свободи і отсим розписує

НЕБУВАЛУ ДОСІ ПРОДАЖ КНИЖОК З ПРЕМІЯМИ.

Беремо так, що кождий читач Свободи або член У. Н. Союза купує або може купити українських книжок **за 2 доляри річно.**

Се видаток для себе, для свого духового скарбу, раз у рік, невеликий.

10,000 Українців може тільки видати у рік, а колиб вони видали ту маленьку суму **всі разом,** то книгарня Свободи дістала-б разом значнійшу суму гроша, за яку придбала-б нових книжок з Европи, а також видала би тут чимало гарних, хосенних і дуже потрібних для американських Українців книжок.

Все те можливо зробити і то в скорому часі, як лиш буде охота у кождого з нас сею справою дійсно і то зараз зайтересуватись, а не відкладати на завтра, а із завтра на позавтра і т. д.

Книгарня Свободи хоче сю акцію улекшити і щоб загал до неї заохотити, **признає купуючим книжки великі премії.**

І так:

Хто пришле $1.00, має право вибрати собі книжок

за	$1.25;
2 за	$2.50;
3 за	$3.75;
4 за	$5.00;
5 за	$6.25;

До премій не входять шкільні книжки як: Букварі, читанки II. кляси і III. кляси.

Хто пришле гроший більше, має розмірно таксамо право дістати книжок вартости більше процентово.

Тож просимо часу не гайти, а спішитись, поки є сї премії в силі.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA," 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОТСИМ ПОДАЮ ДО ВІДОМА пп. дірігентам хорів, що на бажаня моєї розписати для поодиноких голосів або в партитурі ріжнородні кусники церковні із Служби Божої, пекні чи трудніші, для хору мішаного; також Св. Божу для хору діточого на 2, 3 і 4 голоси (після напіву угорського мелодиного укладу) або инших композиторів. Рівнож найновійші пісні народні, композиції: Кошиця, Леонтовича, Степового і других. Замовлення прошу слати на адресу: **ANDREW GELA**, 62 Liberty Ave., Jersey City, N. J. 84,6,8

ПОШУКУЮ тіточної сестри **МАРІЇ ХОЛЕВКА**, з села Жабокрук, повіт Бібрка. Прошу зголоситись до: **ВАРВАРА НІМА**, по мужу **ПИТЯК**, 14 Hillman St., Minera Mills, Pa. 184-5

ПАРОХІЯ Вол. Ісуса Христа в Sayre, Pa., пошукує дяка-учителя, платня дбсля умови, посада до обняття сейчас. Голоситися до: 187-85

DMYTRO SAWCZYSHYN,
148 East St., Sayre, Pa.

ЩОСЬ ДУЖЕ ЦІКАВОГО для ґалерів і відвідів. Пишіть, залучивши 6 центів марок на адресу: **ROYAL SALES CO., Station H, New York City.** 180-85

НА ПРОДАЖ дім з всіма улїшненями на 4 лотах. Дуже дешево. Пишіть **K. A., ISELIN, N. J.** 179-86

Агенти — Пишіть по Даровi Зразки. Продавайте Медісон „Better-Made Сорочки великої фабрики впрост ісчини їх. Не треба гроший або знаини. Богато заробляє $100 тижнево і бонус. MADISON FACTORIES, 507 Broadway, New York. 171 —

НОВИЙ найновійший укр.-анґ. і анґл.-укр. **СЛОВАРЕЦЬ.** Містить 5000 слів як писати і вимовляти. Як стати громадянином Зл. Держав. Де дістати роботу і хто може приїхати до Америки. Все в одній книжці. Ціна $1. SICHOWY BAZAR, 34 E. 7th St., New York, N. Y. 183-88